

בש"פ 7130/17 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7130/17

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
מיום 14.8.2017 במ"ת 484-03-17 שניתנה על-ידי
כבוד השופט א' הימן

תאריך הישיבה: כ"ו באלול התשע"ז (17.9.2017)

בשם העורר: עו"ד אריאל עטרי

בשם המשיבה: עו"ד אופיר טישלר

החלטה

*

1. בפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 14.8.2017 (מ"ת 484-03-17, השופט א' הימן).

2. ביום 1.3.2017 הוגש נגד העורר, אב לשמונה, כתב אישום, המייחס לו שורה ארוכה של מעשי אלימות, ביזוי והשפלה כלפי חמש מבנותיו (להלן: המתלוננות), במשך כמעט שני עשורים. על פי המתואר בחלק הכללי של כתב האישום, העורר נהג להכות את המתלוננות, לעתים בידיו וברגליו ולעתים באמצעות חגורה, מקל ונעליים - זאת בתדירות גבוהה, ולעתים יומיומית. עוד מתואר בכתב האישום כי העורר נהג לנשך את המתלוננות, לגרור אותן תוך שהוא צובט אותן בחוזקה באוזניהן ובשערותיהן, וכן לדרוך בעוצמה על רגליהן. כמו כן נהג העורר לזרוק ולשבור כלי בית וחפצים אישיים של המתלוננות, להפוך את שולחן האוכל על יושביו, לקרוע את בגדיהן של המתלוננות, לצעוק עליהן ולגדפן, גם בנוכחות אחרים. העורר איים על המתלוננות כי יעבירן לפנימיות כך שלא יראו זו את זו, ואף נהג לומר להן שאינן בנותיו שלו. כאשר סבר שהבית אינו מסודר דיו נהג העורר לזרוק על הרצפה את תכולת הארונות והמגירות והורה למתלוננות לסדר אחריו. כמו כן, הוא נהג להעיר אותן ואת רעייתו, אימן, בשעות מאוחרות של הלילה תוך גידופים וצעקות, בעוד הוא מאשים את רעייתו, כך מתואר, בניאוף ובמעשים מיניים עם אנשים שונים.
3. מעבר למתואר בחלק הכללי, כולל כתב האישום חמישה אישומים פרטניים שכל אחד מהם נוגע לאלימות כלפי אחת מן המתלוננות, כמפורט להלן.
4. על-פי האישום הראשון, ביום 12.1.2017, ביקש העורר מבתו הקטינה ב', ילידת 2001, לשטוף את הכלים שבכיר, ולאחר שזו סירבה הלה שגרה לה שטף דם פנימי סביב עין שמאל. במועד אחר, בשנת 2015, הופיע העורר מאחורי ב' בעת שישבה על המדרגות ובעט בגבה. כמו כן, מתואר כי במועד קודם, כאשר הייתה ב' בת עשר, הוציא אותה העורר לחצר בלילה גשום והכריח אותה להישאר שם במשך רוב שעות הלילה.
5. על פי האישום השני, באחד הימים במהלך חופשת פסח בשנת 2016 נשך העורר את בתו ת', ילידת שנת 2000, בעת ששיחקה בחצר, באופן שהותיר סימן על ידה. במועד אחר, כאשר הייתה ת' בכיתה ז' או ח', הכה אותה העורר בגבה ובכתפה כיוון שלא סידרה את הבית.
6. על פי האישום השלישי, במועד מסוים, כאשר הייתה ק', ילידת 1993, בת 14, הכה אותה העורר בגבה ובכתפה כך שנגרמו לה סימנים כחולים. במועד אחר, כשהייתה ק' בת 16, הלה העורר בראשה, בפניה ובאוזניה פעמים רבות, ושבר מחשב, מצלמות וטלפונים של בנותיו.
7. על פי המתואר באישום הרביעי, במועד מסוים בשנת 2016 סטר העורר לש', ילידת 2004, בפניה.
8. על פי המתואר באישום החמישי, כשהייתה הבת א' בכיתה ה' הכה אותה העורר בעוצמה בגבה. במועד אחר, כשהייתה לערך בת 10, נעל העורר את א' מחוץ לבית המשפחה בלילה גשום, במשך רוב שעות הלילה. כאשר הייתה א' בת 12 הכה אותה העורר, וכשניסתה להתגונן - נשך אותה בחוזקה. עוד מתואר כי יום לפני בת המצווה של א' דחף אותה העורר, יחד עם אחיותיה ב' ו-ת', למיטה, והכה את שלושתן באופן שהותיר סימן אדום על פניה של א'. עוד מתואר כי כשהייתה א' בת 9 הכה אותה העורר באמצעות סולית העץ של נעליה וכתוצאה מכך רגלה התנפחה והפכה כחולה. כשהייתה א' בכיתה ח' הכה אותה העורר באמצעות מקל של מטאטא - עד שלא יכלה לזוז. לבסוף מתואר כי ביום

8.3.2014 כעס העורר על בנותיו ק' ו-א' בשל כך ששוחחו עם בחור מסוים בגינה, ובהמשך לכך הלם ב-א' בחוזקה, פעמים רבות ובכל חלקי גופה תוך שהוא צועק עליה. בעקבות אירוע זה הזעיקו עוברי אורח לבית נידת משטרה.

9. בשל המעשים המתוארים יוחסו לעורר העבירות הבאות: התעללות בקטין בידי אחראי, עבירה לפי סעיף 368ג סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); תקיפת קטין הגורמת חבלה של ממש על ידי אחראי, עבירה לפי סעיף 368ב(א) סיפא לחוק העונשין (ריבוי עבירות); תקיפת חסר ישע על ידי אחראי, עבירה לפי סעיף 379 בנסיבות סעיף 382(ב)(2) לחוק העונשין (ריבוי עבירות). כל העבירות המיוחסות לעורר הן לגבי מעשים שנעשו לאחר התאריך 13.2.2007.

10. להשלמת התמונה יצוין כי במועד מאוחר לתקופה המתוארת בכתב האישום התגרשו העורר ורעייתו, אם ילדיו.

11. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים נגדו.

12. בהחלטתו מיום 9.4.2017 קבע בית המשפט המחוזי כי מתקיימות ראיות לכאורה להוכחת המעשים המיוחסים לעורר, וכן כי מתקיימות בעניינו עילות מעצר - הן עילת מעצר של מסוכנות והן העילה של חשש משיבוש הליכי משפט. בהתאם לכך, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד למתן החלטה אחרת, וכן הורה על עריכת תסקיר של שירות המבחן, לשם בחינת האפשרות של שחרורו לחלופת מעצר.

13. ביום 10.5.2017 הגיש שירות המבחן תסקיר שהמליץ שלא לשחרר את העורר לחלופת המעצר שהוצעה על ידו בבית חברו.

14. ביום 14.5.2017 הורה בית המשפט המחוזי על קבלת תסקיר משלים לאחר שבא-כוחו של העורר טען כי בתסקיר שהוגש נפלו פגמים שונים.

15. ביום 24.5.2017 הוגש תסקיר משלים כאמור, שחזר על ההמלצה שלא לשחרר את העורר לחלופת מעצר.

16. ביום 5.6.2017 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו, בקבעו כי המלצת שירות המבחן מבוססת כראוי על התרשמותו המקצועית לפיה לא ניתן לתת אמון בעורר. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי אין מקום להורות על שחרורו של העורר לחלופת מעצר גם נוכח ההשפעה השלילית הצפויה על המתלוננות.

17. ביום 30.7.2017 קיבל בית משפט זה באופן חלקי את הערר שהוגש על החלטת המעצר עד תום ההליכים (בש"פ 5190/17, השופט ע' פוגלמן). בהחלטתו קבע השופט פוגלמן כי "מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני, בכפוף לתנאים שלהלן, בבית הרב מצפי בירושלים ובפיקוח של אחד מהמפקחים - הרב מצפי וגוטליב - בכל שעות היממה, תוך איסור מוחלט על העורר לעשות שימוש במכשיר טלפון נייד או נייד, במחשב או בכל אמצעי תקשורת אחר, ותוך איסור יצירת קשר עם הילדים ואשתו, במישרין או בעקיפין, מאיין במידה מספקת את המסוכנות הנשקפת מהעורר ואת החשש משיבוש מהלכי משפט על ידו" (שם, בפסקה 11). השופט פוגלמן קבע כי לא נכון היה לדחות את האפשרות לעצור את

העורר במתכונת של פיקוח אלקטרוני רק משום שהמפקחים, אשר ככלל ההתרשמות מהם היא חיובית, סבורים כי העורר אינו מסוגל לבצע את המיוחס לו. בהתאם לכך, הורה השופט פוגלמן על החזרת עניינו של העורר לבית המשפט המחוזי לצורך קבלת דיווח ממנהל הפיקוח האלקטרוני בדבר האפשרות כי העורר יעצר בפיקוח אלקטרוני בביתו של הרב מצפי בירושלים. עוד נקבע כי ככל שניתן יהיה לעצור את העורר בפיקוח אלקטרוני כאמור יש לעשות כן בכפוף לתנאים שייקבעו על-ידי בית המשפט המחוזי ויכללו אף את התנאים שצוינו בהחלטה. ראוי להוסיף, כי בהחלטתו דחה השופט פוגלמן את הטענות שהופנו נגד אופן עריכת התסקיר.

18. בהמשך לכך, ביום 14.8.2017 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני. בנוסף, קבע בית המשפט המחוזי את התנאים הבאים: התחייבות עצמית של העורר בסך 10,000 שקל; ערבות צד ג' בסך 10,000 שקל של כל אחד משני המפקחים שנקבעו לעורר; הפקדה כספית בסך 20,000 שקל. כמו כן, נאסר על העורר ליצור כל קשר עם גרושתו וילדיו בכל אמצעי תקשורת והוצא נגדו צו עיכוב יציאה מהארץ. בית המשפט המחוזי דחה את בקשת העורר להתיר לו ליצור קשר עם בנו ר', שמשמש עד מטעם ההגנה, בציינו כי בתיקים מסוג זה קיים חשש אינהרנטי לשיבוש הליכי משפט.

הטענות בערר

19. הערר שבפני מכוון נגד החלטתו של בית המשפט המחוזי בכל הנוגע לאיסור הגורף שנקבע בה על קשר בין העורר לבין ילדיו. לטענת העורר, הגבלה זו פוגעת בזכותו להורות ומפלה בינו לבין רעייתו לשעבר שנהגה אף היא באלימות כלפי הילדים לפי הנתען. העורר טוען עוד כי הטלת מגבלות על יצירת קשר עם ילדיו אינה מתיישבת עם העובדה שבתקופת מעצרו מאחורי סורג ובריה לא נאסר עליו להיפגש עמם. מכל מקום, כך נטען, יש להבחין בין המתלוננות לבין שאר הילדים, ובפרט מי מהם שימש כעד הגנה לטובתו. בא-כוחו של העורר הוסיף ופירט טענות אלה גם בדיון שהתקיים בפני ביום 17.9.2017. בין השאר, הוא טען כי אחת מבנותיו של העורר מנסה ליצור עמו קשר באופן חוזר ונשנה.

20. מנגד, המדינה טענה כי אין מקום לשנות מהחלטתו של בית המשפט המחוזי, שיישמה למעשה את התנאים שקבע השופט פוגלמן בהחלטתו. לטענת המדינה, תנאים אלה נקבעו בשים לב להשפעתו המשמעותית של העורר על ילדיו ולהערכתו של שירות המבחן כי נדרשת בעניינו של העורר חלופה הרמטית למעצר מאחורי סורג ובריה.

21. המדינה הוסיפה וטענה כי אין בסיס לטענת ההפליה, בהתחשב במכלול הנסיבות המלמדות כי אשתו לשעבר סבלה אף היא מהתעללות של העורר, והאלימות שהפגינה כלפי ילדיהם הייתה זניחה ביחס לזו שהפגין העורר.

22. בתשובה לשאלות שהוצגו לו ציין בא-כוח המדינה כי עמדה זו יפה במיוחד בכל הנוגע לבנות שעתידות לשמש כעדות תביעה. כמו כן, הוא הסכים כי אפשר שיש מקום לקבל את התייחסותו של שירות המבחן למפגש של העורר עם ילדיו האחרים.

23. בתום הדיון הוריתי כי המדינה תעדיכן מה היו ההוראות שניתנו ביחס למפגשים של העורר עם ילדיו בתקופת מעצרו, והאם התקיימו מפגשים כאלה ביניהם. כמו כן, קבעתי כי שני הצדדים יוכלו להגיש אסמכתאות רלוונטיות לעניין

קיומם של מפגשים של נאשם בתיק אלימות במשפחה עם ילדיו או קרובים אחרים.

24. בהמשך לכך, שני הצדדים הגישו אסמכתאות מטעמם. כמו כן, המדינה הגישה הודעה ממנה עולה כי בששת החודשים שבהם שהה העורר בבית המעצר לא ניתנו הנחיות מיוחדות בנוגע למפגשים בינו לבין ילדיו, וכי תיעוד המפגשים עמו מלמד רק על ביקורים של אמו ושל אחד מבניו שהוא היום בן 18.

דין והכרעה

25. לאחר שבחנתי את הדברים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל באופן חלקי.

26. מהמעשים המיוחסים לעורר, כמו גם מתסקירי שירות המבחן שנערכו בעניינו, עולה מסוכנות ברורה. תסקיר שירות המבחן עומד על כך שהעורר מתקשה לבחון את התנהגותו באופן רפלקסיבי ואינו מגלה אמפתיה כלפי בנותיו. כלל הפרמטרים מלמדים, להערכתו של שירות המבחן, על סיכון גבוה להישנות העבירות שביצע העורר ומחייבים מסגרת שתהיה "הרמטית וכוללת פיקוח אינטנסיבי שיפקח וימנע גם קשר ישיר או עקיף (באמצעות מי מבני משפחתו) עם המתלוננות". למסוכנות זו נוסף החשש הקיים כמובן מהשפעה על המתלוננות שמיועדות להעיד במשפט כעדות תביעה (למעט קטינה שכבר מסרה עדותה לחוקרת ילדים) ומשיבוש הליכי משפט. בנסיבות אלה, ובהתחשב בהתרשמותו של שירות המבחן כי העורר הוא אדם מניפולטיבי שקשה לתת בו אמון, איני רואה לנכון לאפשר כל קשר בין העורר לבין המתלוננות (להגבלות על מפגשים עם בני משפחה שאמורים לשמש עדי תביעה, ראו למשל: בש"פ 128/07 שמיר נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (9.1.2007); בש"פ 4696/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 11 (10.6.2016)).

27. גדר הספקות הנותר נוגע לילדים שכתב האישום אינו מצוין כנפגעי עבירה. יובהר כי אין בידי לקבל את הטענה המשתמעת מטענות העורר לפיה אין מקום להטיל הגבלות גורפות על קשר בין נאשם לבין ילדיו שאינם עדי תביעה, גם אם הנסיבות מלמדות על מסוכנות הנשקפת להם (ראו למשל: בש"פ 5024/07 מדינת ישראל נ' דיאב (10.6.2007)). יחד עם זאת, ההבחנה שהציע העורר בין המתלוננות לבין אחרים היא הבחנה רלוונטית, והיא אף מוצאת ביטוי באסמכתאות שהגיש בא-כוח המדינה.

28. בעניין זה יש מקום להבחנה בין שני ילדים שהם קטינים רכים בשנים לבין הבן הבוגר.

29. הבן הבוגר נפגש עם העורר גם בתקופת מעצרו וכפי שנמסר אף מיועד להיות עד הגנה. בנסיבות אלה, איני רואה מקום למנוע מפגשים עמו, וחזקה על בא-כוחו של העורר שיבהיר למרשו כי אין מקום לניצול של מפגשים אלה להעברת מסרים למתלוננות או לשיבוש של מהלכי משפט בדרך אחרת.

30. בכל הנוגע לילדים הקטינים אני סבורה שלא הוצגו בפני נתונים מספיקים בכל הנוגע להשפעה אפשרית של מפגשים מסוג זה עליהם. בנסיבות אלה, יש מקום להורות על הכנת תסקיר משלים שיבחן את האפשרות ליצירת קשר של העורר עם שני ילדיו הקטינים שכתב האישום אינו עוסק בעניינם. התסקיר המשלים יתייחס להשפעה של מפגשים כאלה על הקטינים או על המתלוננות, ועל והתנאים המתאימים לקיום המפגשים, ככל שהדבר אפשרי. תסקיר משלים

כאמור יוגש לבית המשפט המחוזי עד ליום 30.10.2017. לאחר הגשת התסקיר יכריע בית המשפט המחוזי האם יש לאפשר קשר בין העורר לבין הקטינים, וככל שהחלטתו תהיה חיובית יקבע את מתכונתו, בשים לב לשיקולים של מסוכנות ושל חשש משיבוש הליכי משפט.

31. אשר על כן: הערר מתקבל באופן חלקי כמפורט לעיל.

ניתנה היום, ח' בתשרי התשע"ח (28.9.2017).

שׁוֹפֵט
